

LAHTI

LAHDEN SUUNTA

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTI- SUUNNITELMA

11.9.2017

Päivitetty 9.4.2019, 11.5.2020

Y-203

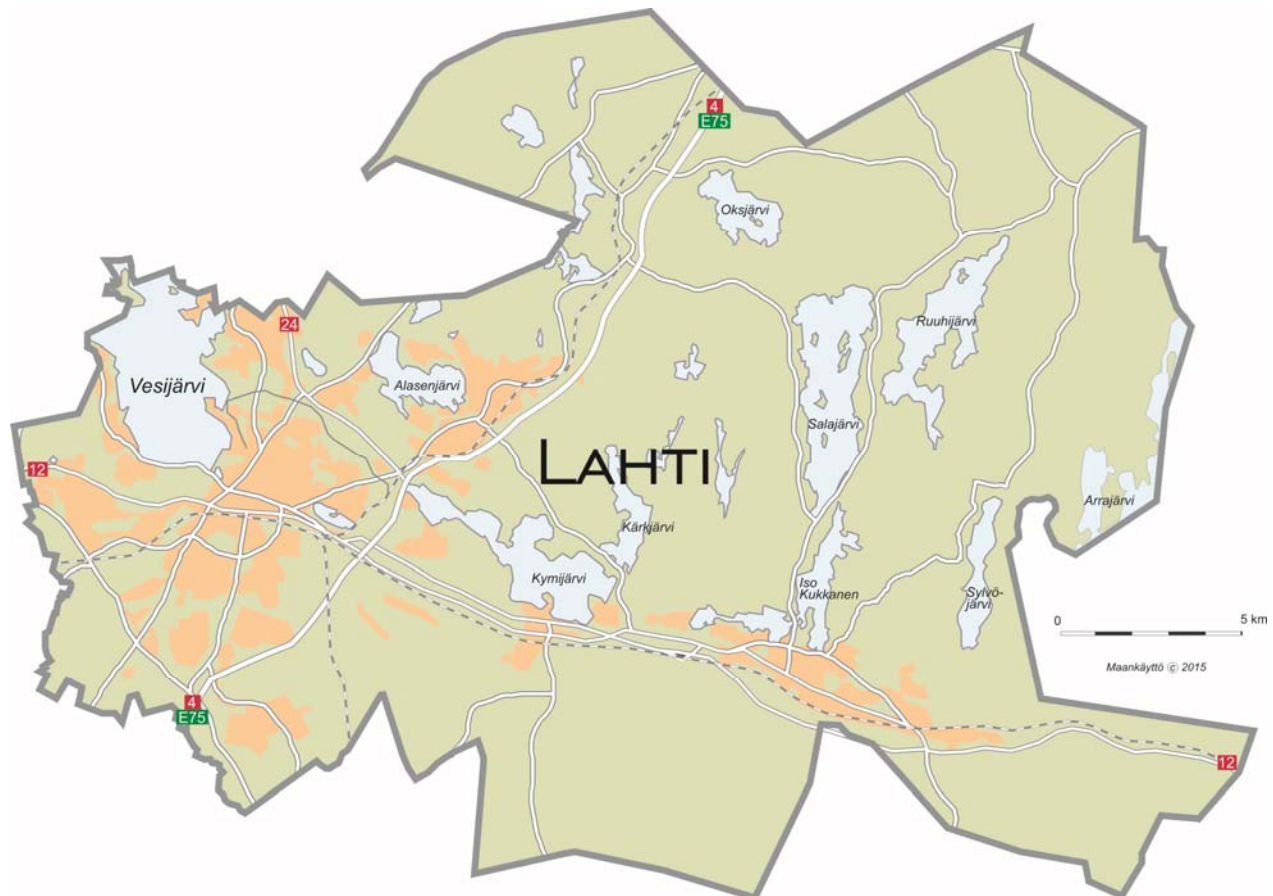
Lahden suunta -työ
2017–2020

Lahden yleiskaava 2030
ja kestävän kaupunki-
liikkumisen ohjelma

lahti.fi

**Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § mukainen
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)****LAHDEN SUUNTA -TYÖ 2017–2020****Yleiskaava Y-203 ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma****SUUNNITTELUALUE**

Lahden suunta 2017–2020 työhön kuuluu oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle.

Lahden suunta -työ koskee koko Lahden kaupungin aluetta.

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeetAskonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

SUUNNITTELUN TARKOITUS

Laadittavana on yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma. Yleiskaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleispiirteinen maankäytön ja liikenteen suunnitelma, jota Lahdessa tarkistetaan valtuustokausittain. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma laaditaan ensimmäistä kertaa ja työssä hyödynnetään yleiskaavatyön menetelmiä, prosessia ja selvityksiä. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma malli liikunnan suunnitteluun kaupunkitasolla ja siinä otetaan huomioon kaikki liikennemuodot. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman laatimisesta ei ole lailla säädetty, mutta ohjelma tukee kaupungin strategisia tavoitteita kestävän liikunnan edistämiseksi.

Yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma yhdistetään prosessiksi, jota kutsutaan nimellä Lahden suunta. Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain.

VIREILLETULO

Yleiskaavatyö ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman laatiminen ovat kaupungin vuoden 2017 kaavoitusohjelmassa. Vireilletulosta on tiedotettu 21.2.2017 julkaistussa kaavoituskatsauksessa.

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN TARKOITUS

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) käy ilmi, kuka voi osallistua Lahden suunta -työhön, milloin ja miten. Tässä asiakirjassa kerrotaan myös Lahden suunta -työtä varten tarvittavasta tiedosta, tavoitteista, vaikutusten arvioinnista ja työn aikataulusta.

OAS:aa täydennetään työn kuluessa tarvittaessa, kun esimerkiksi kehitetään työmenetelmiä ja osallistumisen tapoja tai tarkistetaan aikataulua. Osalliset voivat antaa palautetta tämän asiakirjan sisällöstä koko Lahden suunta -työn 2017-2020 ajan.

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

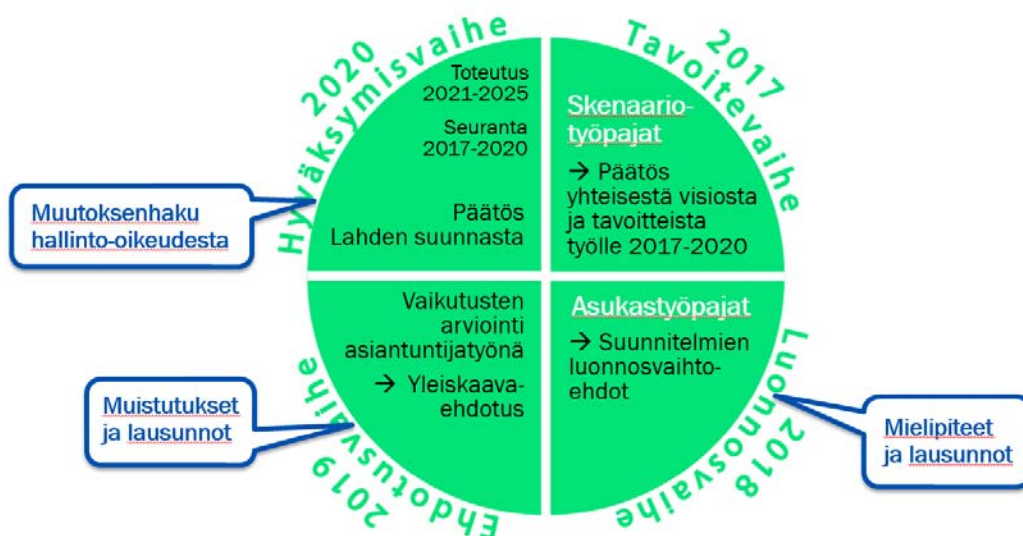
MIKÄ ON LAHDEN SUUNTA -TYÖ?

Laadittavana on yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma. Yleiskaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleispiirteinen maankäytön ja liikenteen suunnitelma, jota on Lahdessa tehty rullaavasti vuodesta 2009. Yleiskaavaa tarkistetaan valtuustokausittain kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden pohjalta yhteistyössä osallisten kanssa. Suunnitelma perustuu ajantasaisiin selvitystietoihin, joita päivitetään jatkuvasti. Yleiskaava kattaa koko kaupungin alueen ja ohjaa asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma laaditaan ensimmäistä kertaa ja työssä hyödynnetään yleiskaavatyön menetelmiä, prosessia ja selvityksiä. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen yhteissuunnitteluun kaupunkitasolla. Ohjelma ottaa huomioon kaikki liikennemuodot; kävelyn, pyöräilyn, autoilun ja joukkoliikenteen. Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman laatimista ei ole lailla säädetty, mutta ohjelma tukee kaupungin strategisia tavoitteita kestävän liikunnan edistämiseksi.

Yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma yhdistetään prosessiksi, jota kutsutaan nimellä Lahden suunta. Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain ja siihen voidaan ottaa mukaan muitakin koko kaupunkia koskevia strategisia tulevaisuuden suunnittelun teemoja. Esimerkiksi palveluiden ja palveluverkon suunnittelu on teemana vahvasti mukana Lahden suunta -työssä.

Vuonna 2017 Lahden suunta -työssä tarkistettiin tavoitteet, määriteltiin selvitystarpeet, analysoitiin liikunnan nykytilaa ja luotiin tulevaisuuden skenaarioita yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Vuonna 2018 työhön osallistui moni lahtelainen Arjen paikat ja reitit -tapahtumien ja saman nimisen karttakyselyn kautta. Tuloksena saatiin runsaasti tietoa, jota hyödynnettiin suunnittelutyössä. Lisäksi tietoja analysoitiin opinnäytetutkimuksessa. Vuoden 2018 aikana työstettiin aktiivisesti myös yleiskaavaluonnosta ja esitystä kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman keskeisiksi toimenpiteiksi. Vuonna 2019 laadittiin valmiiksi Lahden suunta -luonnos ja se oli nähtävillä 2.5. – 3.6.2019 välisenä aikana. Lisäksi arvioitiin yleiskaavaluonnosten ja kestävän kaupunkiliikunnan toimenpidepakettien vaikutuksia. Syksyn 2019 ja kevään 2020 aikana laadittiin Lahden suunta -ehdotus, joka tulee nähtäville kesäksi 2020. Kaupunginvaltuusto päättää Lahden suunnan eli yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman hyväksymisestä vuonna 2020.

Nelivuotisen prosessin kaavio.

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

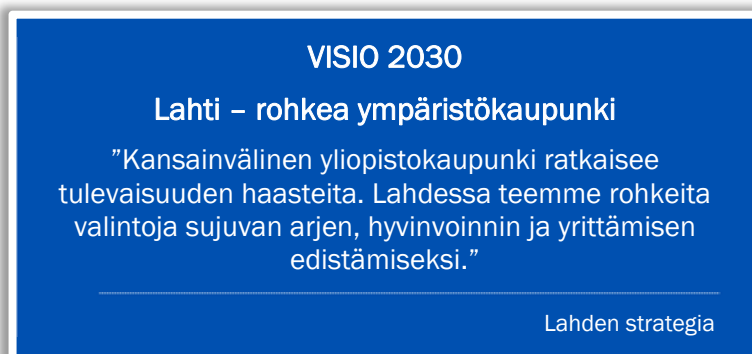
Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Lahden suunta -työ perustuu kaupungin strategiaan

Lahden suunta -työn tavoitteet hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 15.1.2018 silloin voimassa olleen kaupungin strategian (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 11.4.2016) pohjalta. Uusi Lahden kaupunginvaltuusto käynnisti lokakuussa 2017 strategian päivittämisen ja uusi Lahden strategia 2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa toukokuussa 2018. Lahden suunta -työn tavoitteita ei ollut tarve päivittää uuden strategian hyväksymisen myötä, niiden ollessa linjassaan keskenään.

Uusi strategia muodostuu kolmesta muutosteemasta; Elinvoima, uudistuminen ja yhteisöllisyys. Vuoteen 2030 mennessä Lahti tavoittelee mm. 150 000 asukkaan kaupunkia sekä kaupungin muutosta yhteisölliseksi, lapsiystävälliseksi ja yrityksiä kuuntelevaksi kaupungiksi. Lahden kaupunginhallitus päätti 3.6.2019 tiukentaa ympäristötavoitteitaan ja Lahti tavoittelee 80 prosentin päästövähennyksiä vuoden 1990-tasosta jo vuoteen 2025 mennessä.

Lahden suunta -työn tavoitteet tukevat hyvin mm. strategian mukaisia tavoitetta kasvaa yrittäjäystävällisenä opiskelijakaupunkina, kasvattaa keskustan elinvoimaa, lisätä asuinalueiden viihtyisyyttä sekä edistää kestävän kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista.

Muut strategiset suunnitelmat

Yleiskaavaan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan vaikuttavia ja siinä huomioitavia ylemmän tason strategioita ja strategisia suunnitelmia ovat esimerkiksi:

- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eli VAT (2009), ympäristöministeriö
- Lahden seudun rakennemalli 2040 (2004), Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti, Nastola ja Orimattila
- Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 (2016), Päijät-Hämeen liitto
- Päijät-Hämeen maakuntastrategia 2018-2021, Päijät-Hämeen liitto
- Päijät-Hämeen maakuntastrategia ja -ohjelman toimeenpanosuunnitelma 2019-2020, Päijät-Hämeen Liitto
- Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma (2019), Päijät-Hämeen liitto
- Lahden kaupungin strategia (14.5.2018)
- Lahden kaupunkiseudun kilpailukykystrategia (2019), Lahti, Orimattila, Hollola, Asikkala, Hartola, Iitti, Padasjoki
- NELL - Lahden maaseutupoliittinen ohjelma 2017-2020 (2017), Lahti
- Lahden kaupungin ympäristöohjelma (18.6.2018)
- Lahden kaupunki: Lasten ja nuorten palveluverkkosuunnitelma (2018)

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Lahden suunta -työn osallistumista ja vuorovaikutusta sekä sitä asukkaiden ja yhteistyökumppanien kokemuksellista tietoa hyödynnettiin Lahden kaupungin ympäristöohjelman, palveluohjelman ja lasten ja nuorten palveluverkkosuunnitelman laadinnassa.

Yksityiskohtaisemmat tiedot ja strategisten suunnitelmien antamat lähtökohdat on esitetty tarkemmin kaavan selostuksessa.

Lahden suunta -työn painotukset valtuustokaudella 2017-2020

Valtuustokaudella 2017-2020 painottuu yhdyskuntarakenteen ja fyysisen kaupunkiympäristön sekä liikkumisen ja liikenteen suunnittelun yhdistäminen eheäksi vuorovaikutteiseksi kokonaisuudeksi. Muita keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi palveluiden ja palveluverkon, kaupan ja elinkeinojen sekä luonnonympäristön teemojen suunnittelu.

Lahden kaupungissa, joka muodostui 1.1.2016, on voimassa joukko osayleiskaavoja (ks. alla), ei ole koko kaupungin kattavaa yleiskaavaa. Lahden suunta -työssä 2017-2020 laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava, joka on aiempia osayleiskaavoja yleispiirteisempi ja korvaa osan niistä. Asemanseudut, Nastolan nauhataajama, kyläalueet ja maaseutu ovat merkittäviä suunnittelun kohdealueita.

MIKÄ ON YLEISKAAVA?

Yleiskaava on koko kaupungin kattava yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus ja liikenteen pääverkko asemakaavoituksen pohjaksi. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena.

Yleiskaavakartalla esitetään alueiden pääkäyttötarkoitukset eri väreillä, pääliikenneverkko sekä muita koko kaupungin kannalta merkittäviä kohteita kuten esimerkiksi kaupan suuryksiköt ja suojelukohteita.

Yleiskaavan selostusosa kertoo, millainen on rohkea ympäristökaupunki vuonna 2030. Yleiskaavakartta ja kaavamääräykset saavat lainvoiman ja selostusosa havainnollistaa suunnitelmaa.

Yleiskaavatyössä voi olla mukana kaupunginosa- tai aluekohtaisia tarkasteluja tai koko kaupunkia kattavia teemoja kuten esimerkiksi kestävä kaupunkiliikuminen, palvelurakenne, pinta- ja pohjavedet, hulevedet ja muut luontoarvot. Selvitystietopankkia täydennetään ja pidetään yllä jatkuvasti.

Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa maankäytön suunnittelua.

Asemakaavoissa ratkaistaan alueiden sisäinen katuverkko ja tarkempi maankäyttö kortteleittain.

Asemakaavassa määritetään rakentamisen yksityiskohtaisemmat periaatteet kuten rakennusoikeudet, rakennusten sijoittuminen tontille ja kerroskorkeudet.

Yleiskaavoituksen nykytilanne

Lahden kaupunki ja Nastolan kunta yhdistyivät 1.1.2016 uudeksi Lahden kaupungiksi. Kuntayhdistymisestä johtuen Lahden kaupungin yleiskaavatyön 2013-2016 tuloksena syntyi Lahden läntisten osien osayleiskaava (Y-202), koska yleiskaava koski vain vanhan Lahden kaupungin aluetta. Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyi kyseisen osayleiskaavan 27.6.2016 ja kaava sai lainvoiman 5.10.2017.

Lahdessa on lisäksi lainvoimaiset Enonsaaren osayleiskaava ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaava. Muilta osin vanhat osayleiskaavat on sisällytetty Lahden läntisten osien osayleiskaavaan Y-202. Okeroisten kulttuurialueiden maankäytön suunnittelussa noudatetaan alueelle laaditun osayleiskaavan määräyksiä, vaikka kaavalla ei ole lainvoimaa.

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Nastolan kuntaan ei ole laadittu koko kuntaa käsittävää yleiskaavaa. Kunnan aluetta on yleiskaavoitettu osissa ja Nastolan alueella on voimassa seuraavat oikeusvaikutteiset osayleiskaavat:

Luoteis-Nastolan osayleiskaava (Hyv. 2011). Kaava-alue käsittää Lahden kaupungin Pyhantaan kaupunginosan kokonaisuudessaan sekä pääosan Seestan kaupunginosasta sekä osan Ruuhijärven kaupunginosasta Oksjärven lähialueelta.

Villähde-Koiskalan osayleiskaava (Hyv. 2009). Kaava-alue käsittää Lahden kaupungin Villähteen kaupunginosan lähes kokonaisuudessaan sekä osan Koiskalan kaupunginosasta Kymijärven ja Kärkjärven ranta-alueiden ja niiden lähialueiden osalta.

Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaava (Hyv. 2007) käsittää kyseisten järvien ranta-alueet Lahden kaupungin Nastolan, Immilän ja Ruuhijärven kaupunginosissa.

Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava (Hyv. 1999). Kaava-alue käsittää laajan metsävaltaisen alueen ja sisältää useita pieniä järviä ja lampia. Kaava-alue rajoittuu idästä pitkälti Kumiantiehen ja lännestä Kärkjärveen sekä vanhaan kunnan rajaan. Pohjoisessa kaava-alue rajautuu Kumiantien kyläasutukseen ja etelässä Alvojärveen. Kaava-alue sijoittuu Lahden kaupungin Koiskalan, Nastolan ja Seestan kaupunginosaan.

Turpeensalmen osayleiskaava (Hyv. 2007). Kaava-alue käsittää Villähteen Kukkasen ja Pikku-Kukkasen eteläpuolella sijaitsevan ranta-alueen rajoittuen pohjoisessa Salpausselkään. Kaava-alue sijoittuu Lahden kaupungin Villähteen ja Nastolan kaupunginosaan.

Uudenkylän osayleiskaava (Hyv. 12.3.2018). Kaava-alue käsittää Lahden kaupungin Uudenkylän kaupunginosan kokonaisuudessaan, Sylvöjärven ja Immilänjoen ranta-alueen, Arrajoen ranta-alueita ja Immilän kyläaluetta Immilän kaupunginosasta sekä lisäksi kaava-alueeseen kuuluu teollisuusaluetta Nastolan kaupunginosan puolella. Kaava-alue rajoittuu etelästä Orimattilan kaupungin rajaan ja idästä litin kunnan rajaan.

Oikeusvaikutteinen Lahden yleiskaavakartta ja siihen liittyvät määräykset tulevat muuttumaan Lahden suunta 2017-2020 työssä merkittävästi siltä osin, että koko kaupungin kattavaan yleiskaavaan otetaan mukaan nyt myös Nastolan alueet kokonaisuudessaan.

Yleiskaava tulee olemaan lainvoimaisia osayleiskaavoja yleispiirteisempi. Lahden läntisten osien osayleiskaava on esitetty mittakaavassa 1:20 000 ja Nastolan osayleiskaavat mittakaavoissa 1:10 000 - 1:20 000. Yleiskaava Y-203 on piirretty mittakaavaan 1:30 000. Voimassa olevien osayleiskaavojen merkinnät on yleispiirteistetty yleiskaavaan Y-203. Lisäksi kaavamerkintöjä on määrällisesti vähennetty ja yhdenmukaistettu Lahden läntisten osien osayleiskaavan tyyliin. Nastolan voimassa olevissa osayleiskaavoissa ja rantayleiskaavassa ranta-alueiden maankäyttö on ratkaistu rakennuspaikkakohtaisesti ja kaavat ohjaavat suoraan rakentamista MRL 72 §:n mukaisesti. Koko kaupungin yleiskaavassa ei ole tarkoituksen mukaista esittää maankäyttöä näin yksityiskohtaisesti ja tämän vuoksi voimassa olevia osayleiskaavoja jätetään voimaan osittain.

Yleiskaava Y-203 tulee kumoamaan Lahden läntisten osien osayleiskaavan ja Turpeensalmen osayleiskaavan kokonaisuudessaan, Villähde-Koiskalan osayleiskaavan, Luoteis-Nastolan osayleiskaavan sekä Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan osittain. Iso-Kukkasen-, Sala- ja Ruuhijärven rantayleiskaava jää voimaan suurimmalta osin, yleiskaava Y-203 tulee kumoamaan ko. rantayleiskaavan osittain. Uudenkylän osayleiskaava Y-204 jää voimaan kokonaisuudessaan.

Lisätietoa voimassa olevista ja vireillä olevista osayleiskaavoista löytyy yleiskaavoituksen kotisivuilta www.lahti.fi/yleiskaava olevista linkeistä.

MIKÄ ON KESTÄVÄN KAUPUNKILIKKUMISEN OHJELMA (SUMP)?

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma SUMP tulee sanoista Sustainable Urban Mobility Plan, joka on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen yhteissuunnitteluun kaupunkitasolla. Ohjelma ottaa huomioon kaikki liikennemuodot. Ohjelman päämääränä on luoda sujuvaa, kestävä, turvallista, viihtyisää liikkumisympäristöä ja uutta liikkumiskulttuuria Lahteen. Työn kantava teemoja ovat poikkihallinnollisuus, avoin ja vastuullinen yhteistyö asukkaiden ja sidosryhmien kanssa sekä päättäjien sitouttaminen.

Kestäviä liikkumismuotoja ovat kävely, pyöräily ja joukkoliikenne. SUMP-ohjelmalla halutaan kuitenkin myös edistää kestävämpää, samalla taloudellisempaa, autoilua ja tehdä näkyviksi ihmisten arkisten valintojen kertyviä vaikutuksia sekä yksilölle että yhteisölle. On tunnustettu, että Lahden kaltaisessa kaupungissa on erilaisia alueita, joissa liikutaan eri tavoin ja liikkumistarpeet ovat erilaisia. Joillakin alueilla auto on tulevaisuudessakin yleisin tapa liikkua.

Kestävän kaupunkiliikkumisen edistäminen on tällä hetkellä hajallaan eri kaupungin ja muiden viranomaisorganisaatioiden kesken ja kokonaiskuva puuttuu. Nyt tehtävällä kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelmalla on tarkoitus laatia koko kaupungin strategia ja yhteinen poliittinen tahtotila, joka yhdistää aiemmat erilliset suunnitelmat ja antaa linjaukset liikennejärjestelmän ja siihen liittyvän viestintä- ja kasvatustoiminnan (ns. liikkumisen ohjauksen) kehittämiseksi.

Kunnan lakisääteinen tehtävä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Pyöräilyn ja kävelyn lisääminen on yksi keskeinen osa tämän tehtävän toteuttamista. Kaupungin eri palvelualueilla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa kuntalaisten liikkumiseen vauvasta vaariin (asenteet, yhdyskuntarakenne, infrastruktuuri), mutta työhön tarvitaan myös muita sidosryhmiä. Sekä asukkaat että alueen yritykset ovat päässeet osallistumaan liikkumisen suunnitelman laatimiseen.

Liikkuminen on osa kaikkien arkea. Ohjelman toimenpiteet antavat kaupungille suuntaviivoja kestävä liikkumisen edistämiseksi, mutta lopullisen valinnan liikkumisesta tekee aina ihminen itse. Myös työpaikat ovat tärkeässä roolissa kestävien ja terveydelle hyödyllisten työmatkojen edistämiseksi (liikkumissuunnitelmat, etätyö, pyöräpysäköinti- ja sosiaalililat, kannustaminen yms.) Vain yhdessä voimme edistää kestävä liikkumista Lahdessa.

Liikkumisen nykytilanne

Lahden kaupunkirakenne on suhteellisen tiivis. Lahtelaisista 74 % asuu alle 5 kilometrin päässä keskustasta. Lyhyet etäisyydet ja palveluiden läheisyys luovat hyvät mahdollisuudet kävelylle ja pyöräilylle. Pyöräilylle haasteena on vuodenaikojen vaihtelu ja Lahden mäkinen maasto. Matkat ovat keskimäärin noin 13 km pituisia ja noin puolet niistä kuljetaan autolla. Kestävien liikkumismuotojen (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne) osuus Lahdessa on 44 %. Kestävien liikkumismuotojen osuus kasvoi 2000 luvun alkupuolella ja autoilun osuus vähentyi. Kestävien liikkumismuotojen osuus koko Lahdessa on laskenut kuntayhdistymisen jälkeen Nastolan alueen ollessa paljolti autokaupunki- ja hajarakenusalueita. (HLT16 2018.)

Lahden seudulla ja Lahdessa on kunnianhimoisia strategisia tavoitteita edistää kestävä liikkumista sekä seudullisesti että paikallisesti. Keskeisimpiä poliittisia linjauksia ovat seudullinen rakennemalli 2040, kaupungin strategia 2030, päivittyvä yleiskaavatyö, ympäristöohjelma, hyvinvointikertomus ja arkkitehtuuripoliittinen ohjelma APOLI. Näitä linjauksia konkretisoi mm. keskustan yleissuunnitelma, liikennepoliittiset linjaukset, kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma 2013, keskustan pysäköintipolitiikka, terveysliikunnan toimenpideohjelma ja aluehankkeiden suunnittelukokonaisuudet. Lahti panostaa maankäytön tiivistämiseen keskustan ja joukkoliikennevyöhykkeen alueilla. Erityisesti keskitytään rakentamiseen vanhoille teollisuus- ja sotilasalueille radanvarressa sekä sekoittuneeseen maankäyttöön.

Lahden kaupunki ja naapurikunnat Hollola, Orimattila ja Asikkala muodostavat työssäkäyntialueen, jonka sisällä tehdään valtaosa alueen työssäkäynti- ja asiointimatkoista. Lahtelaisten työmatkan keskipituus on 14 km ja yleisimmin se tehdään autolla (60 % matkoista).

LAHDEN SUUNTA

Lahten kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

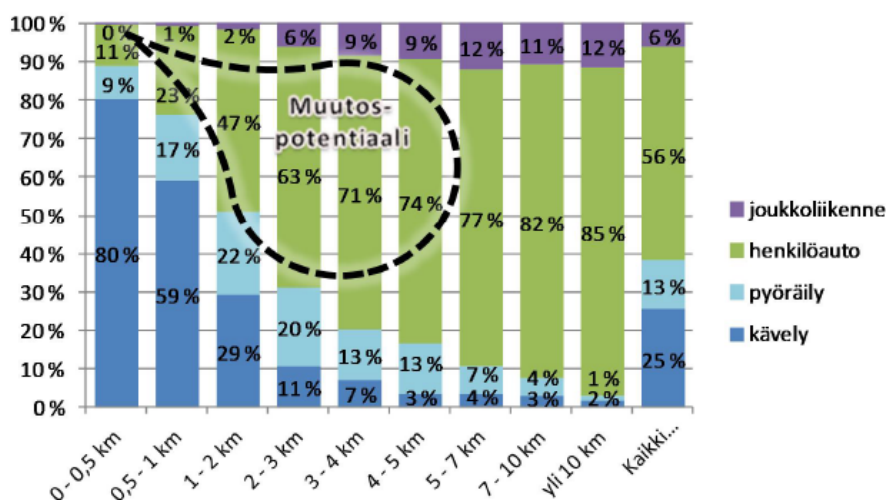

Lahden keskustan ja sen liikenneolosuhteiden kehittäminen on yksi kaupungin painopisteistä. Nykyäänkin keskustan merkitys on suuri liikkumisen kannalta. Noin kolmannes Lahden seudun asukkaiden päivittäin tekemistä matkoista alkaa tai päättyy Lahden keskustan alueelle. Lahden kaupunginhallitus on linjannut keskustan liikennesuunnitelman periaatteita, joissa mm. keskustan läpiajoliikennettä vähennetään, Aleksanterinkatu tehdään kävely- ja joukkoliikennepainotteiseksi ja keskustan joukkoliikennereittejä parannetaan. Lisäksi strategian kärkihankkeeksi valittu 'Luonnollisesti liikkeessä' edistää kestävästä kaupunkiliikettä erityisesti keskustan alueella.

Lahden joukkoliikennettä uudistettiin vuonna 2014. Lahden kaupunki järjestää koko Päijät-Hämeen joukkoliikenteen Lahden seudun liikenne -nimikkeellä. Tällä hetkellä joukkoliikenteen palvelutaso on vuorovälien ja linjastojen osalta melko hyvä, mutta reitit koetaan hitaiksi ja epäselviksi. Vuonna 2018 käynnistettiin joukkoliikenteen runkolinjastosuunnittelu. Runkolinjastosuunnitelman tavoitteena on lisätä joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kilpailukykyä henkilöautoon nähden nopeuttamalla ja selkeyttämällä linjastoa. Runkolinjasto koostuu noin kymmenestä runkolinjasta sekä sitä täydentävästä linjastosta. Uusi linjasto astuu voimaan kokonaisuudessaan vuonna 2022.

Lähitulevaisuuden kehittämiskohteita ovat reaaliaikaisen matkustajainformaation käyttöönotto, tunnistepohjainen lippujärjestelmä, joka mahdollistaa muun muassa lähimaksamisen, sekä vaihtoehtoisten käyttövoimien, kuten sähkön ja biokaasun käyttöönotto. Lisäksi runkolinjastoa tuetaan järjestämällä liityntäpysäköintiä sekä autoille että pyörille solmukohtiin.

Eri liikennemuotojen kulkumuotojakaumat matkan pituuden mukaan

Kestävän liikkumisen osalta kaupungin tavoitteena on, että 2030 mennessä asukkaat kävelisivät tai pyöräilisivät yli puolet kaikista matkoista. Tavoitteeseen pääsemiseksi työtä tehdään kävelyn ja pyöräilyn väylien laadun ja ympärivuotisen kunnossapidon kehittämiseksi, liityntäpysäköintiin satsataan seuraavina vuosina erityisesti ja autoliikennettä rauhoitetaan keskustassa. Jotta kaupunki voisi näyttää esimerkkiä muille toimijoille, kaupunki on tehnyt toimenpidesuunnitelman oman henkilöstön kestävästä liikkumisesta edistämiseksi.

Julkisten palveluiden palveluverkossa on muutoksessa. Lahtelaisten lähipalvelut ovat tällä hetkellä hyvin saavutettavissa. Isompiin palveluyksiköihin siirtymisen myötä, lasten itsenäisen liikkumisen mahdollisuudet voivat heikentyä. Kun palveluiden sijoittumista tarkastellaan samaan aikaan yleiskaavan ja kestävästä kaupunkiliikenteen kanssa, on mahdollista välttää sellaisia muutoksia palveluverkossa, jotka veisivät pohjaa kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämislle. Lahden suunta -työ yhteydessä on tehty yhteistyötä Lahden kaupungin palveluohjelman ja lasten ja nuorten palveluverkkosuunnitelman laadinnassa.

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Kaupunki on aktiivisesti kannustanut asukkaita kestävään liikkumiseen. Viime vuosina Lahdessa on järjestetty pyöräilyyn ja joukkoliikenteen käyttöön innostavia kampanjoita ja tapahtumia. Vuonna 2018 alkaneessa EU-hanke CitiCAP:ssa on kehitetty yhdessä asukkaiden ja paikallisten yritysten kanssa päästökauppajärjestelmä ja -sovellus liikkumisen päästöille ja rakennetaan hyvien suunnitteluohjeiden mukainen pyöräreitti, jonka oppeja voidaan soveltaa myös muilla pyöräilyn pää- ja alueäylyillä.

Lahdessa asukkaat halutaan mukaan kaupungin kehittämiseen ja siihen käytetään monipuolisesti nykyaikaisia vuorovaikutusmenetelmiä.

LAHDEN SUUNTA 2017–2020 -TYÖN TAVOITTEET

Yleiskaavan ja kestävästä kaupunkiliikunnan ohjelman tavoitteet valmisteltiin syksyllä 2017 yhteistyössä kaikkien osallisten kanssa ja Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyi tavoitteet 15.1.2018. Tavoitteet perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin, kaupungin strategiaan sekä muihin strategisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin sekä osallisilta saatuun palautteeseen.

Lahden suunta -työn tavoitteet on jaettu kuuteen eri osaan:

- 1) Kestävästi kasvava Lahti
- 2) Lahden keskusta
- 3) Asumisen Lahti
- 4) Elinkeinojen Lahti
- 5) Palveluiden ja kaupan Lahti
- 6) Luonnonläheinen Lahti

Kestävästä kaupunkiliikunnan teemat ja tavoitteet on sisälletty eri osioihin, eikä erillistä liikkumisen osiota ole tämän vuoksi esitetty. Tavoitteet kokonaisuudessaan Lahden suunnan internetsivuilla:

<https://www.lahti.fi/lahdensuunta>

LAHDEN SUUNTA VARTEN TARVITTAVA TIETO

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan yleiskaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin, jotta kaavan vaikutukset voidaan arvioida. Monet tahot tuottavat tietoa yleiskaavaa ja kestävästä kaupunkiliikunnan ohjelmaa varten. Selvityksiä tehdään omana työnä ja niitä tilataan ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Myös muut viranomaiset ja kaupungin toimijat tuottavat paljon sellaista tietoa, joka on tarpeen Lahden suunta -työssä. Osallisten rooli tiedon tuottajina on tärkeä niin maankäyttö- ja rakennuslain kuin kaupungin strategiankin johdosta. Kaupunkilaisilla on elinympäristöstään paljon tietoa, jota voidaan hyödyntää suunnittelussa ja sitä kerätään mm. erilaisilla kyselyillä ja ePalaute-kanavan kautta.

Jatkuvassa prosessissa tieto täydentyy jatkuvasti ja sitä pidetään ajan tasalla paikkatietojärjestelmässä.

Seuraavia selvitystarpeita on tunnistettu, ja osa selvityksistä tai hankkeista on jo vireillä. Myös selvitystarpeet täydentyvät jatkuvasti.

Lahden suunta -työn teema

Selvitys

Asuminen

- Väestön mitoituksen tarkistaminen kestävämpiin sijainteihin
- Villähteen asemansuodun kaavarunko, liikenneselvitys ja kaavarunkoluonnos
- Koiskala-Tiiranmäen kaavarunko, maisemaselvitykset, vaikutuksien arviointi, liikenneselvitys, kaavarunkoluonnos

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Palvelut	<ul style="list-style-type: none"> – Julkisten palveluiden palveluverkon taustatiedot – Terveysasemaselvitys (Hyky) – Lasten ja nuorten palveluverkkosuunnitelma
Elinkeinot	<ul style="list-style-type: none"> – Seudullinen skenaariotarkastelu, käyttötarkoituksen muutosten tarkastelu – Selvitys P-H elinkeinoelämän alueiden merkittävyydestä – Kaupunkiseutujen tulevaisuuden yritysalueiden kehittäminen – Lahden seudun kierrätyspuisto -hankkeen selvitykset
Luonnonympäristö	<ul style="list-style-type: none"> – Ekologinen verkosto – Viheralueverkoston yleissuunnitelma (VIRE) – Lahden tärkeimmät ekosysteempipalvelut – Hulevedet, turvareitit – Pohjavesialueiden tarkistaminen – Nastolan linnustoselvitys – Liito-oravakartoitus
Kulttuuriympäristö ja maisema	<ul style="list-style-type: none"> – Nastolan kulttuuriympäristöselvitys – Kotiseutuni Nastola kysely
Kestävä kaupunkiliikkuminen	<ul style="list-style-type: none"> – Liikenteen ja liikkumisen lähtötietojen nykytilan kartoitus – Logistiikkaselvitys – Henkilöliikennetutkimus HLT 2017-2018, liikennemallin päivitys – Liikenteen ja liikkumisen kokonaiskuvan muodostaminen – Pyöräilyn tavoiteverkkosuunnitelma
Ilmasto	<ul style="list-style-type: none"> – Lahden ympäristöohjelman taustatiedot – Mahdollisuuksien ja uhkien tunnistaminen yhdyskuntarakenteen kannalta – Energiantuotantoratkaisut ja maankäyttö – Pienilmaston muutokset
Kaupunki-/kaavatalous	<ul style="list-style-type: none"> – Eri vaihtoehtojen kustannusvaikutukset

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitysten perusteella osallisten on voitava arvioida yleiskaavan merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset (maankäyttö- ja rakennuslaki 9 §). Laki edellyttää, että ihmiset pääsevät vaikuttamaan heitä koskevien päätösten valmisteluun.

Lahdessa on myönteisiä kokemuksia asukasyhteistyöstä edellisiltä yleiskaavakierroksilta. Kaavoittajan näkökulmasta yhteistyöllä saadaan kerättyä suunnittelussa tarvittavaa hiljaista tietoa varhaisessa suunnittelun vaiheessa. Kaupunkilaisilla on myös ehdotuksia ja ideoita, joita voidaan Lahden suunta -työssä tehdä näkyviksi. On viitteitä siitä, että pienin erin kokemuksellinen tieto vaikuttaa suunnitteluratkaisuihin ja voimme yhdessä saada aikaan kestävämpiä päätöksiä kaupungin kehittämisestä.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman tekeminen vaatii myös vahvaa vuorovaikutusta, koska kestävä liikkuminen on lopulta kiinni ihmisten arkipäiväisistä valinnoista. Ohjelman tarkoitus on tehdä näkyväksi arjen valintojen vaikutuksia ja innostaa toimimaan.

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Lahden suunta -työssä 2017-2020 on tavoitteena kaupungin strategian mukaisesti edelleen kehittää yhteistyötä kaupunkilaisten, asukkaiden, yrittäjien ja sidosryhmien kanssa. Kehittämisen kohteena ovat sekä yhteistyömenetelmät että niiden vaikuttavuus. Yhteistyön lähtökohdaksi on, että kokemuksellista tietoa ja asukkaiden luovaa panosta pystytään hyödyntämään suunnittelussa.

Tämän asiakirjan toteutuminen yksi strategian osallisuusohjelman mittari.

Osalliset (Maankäyttö- ja rakennuslaki 62 §)

Lahden suunta -työssä laadittavien yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman osallisia ovat kaikki, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yleiskaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat mm.:

- Lahden kaupungin asukkaat, maanomistajat ja kiinteistöjen omistajat
- Lahdessa toimivat yritykset, yhdistykset ja yhteisöt
- viranomaiset
- naapurikunnat
- Nastolan aluejohtokunta
- Päijät-Hämeen liitto
- Hämeen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Liikennevirasto
- Lahti Aqua
- Lahti Energia
- Päijät-Hämeen pelastuslaitos
- Päijät-Hämeen jätehuolto
- Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy
- Lahdessa toimivat yliopistot ja korkeakoulut
- Valtion rautatiet
- Linja-autoliitto
- Puolustusvoimat
- kaupungin palvelualueet
- liikenneoperaattorit
- liikkumisen palvelun tarjoajat

Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Lahden suunta -työssä syntyvät dokumentit laaditaan tiiviissä yhteistyössä osallisten, kaupungin palvelualueiden, viranomaisten ja asiantuntijoiden kanssa. Osallistumisen mahdollisuuksia eri kaavavaiheissa on esitetty aikataulussa asiakirjan lopussa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään työn kuluessa, mutta Lahden suunta -työtä varten tarvittavaa tietoa on tarkoitus rakentaa ainakin seuraavin vuorovaikutteisoin menetelmin:

- Yleisötilaisuuksissa ja työpajoissa, joissa esitellään yleiskaavatyötä ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmatyötä, ja tuotetaan tietoa yhdessä osallistujien kanssa
- Eri tahoille suunnattavien kyselyiden avulla
- ePalaute-järjestelmän avulla
- Neuvotteluissa viranomais- ja yhteistyötahojen kanssa

Lahden suunta -työn ajan on avoinna ePalaute-kysely, jonka kautta voi antaa yleiskaavaan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan liittyvää palautetta suoraan kartalle kommentteineen. Saatu palaute

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

analysoidaan määräajoin Lahden suunta -työn aikana ja hyödynnetään suunnittelussa. Kyselyyn pääsee Lahden suunta -työn kotisivulta www.lahti.fi/lahdensuunta.

Lahden suunta -työn tavoitevaiheessa järjestettiin liikkumisen nykytilan kartoittamiseksi 9 työpajaa, joiden kautta tavoitettiin lähes 300 osallista. Lisäksi toteutettiin Porukka -kysely, johon vastasi noin 200 osallista. Liikkumisen skenaariotyöskentelyyn liittyen järjestettiin kaksi työpajaa eri sidosryhmille.

Luonnosvaiheessa järjestettiin neljän tapahtuman sarja eri kauppakeskuksissa teemalla ”Arjen paikat ja reitit”. Tapahtumien kautta tavoitettiin 300 osallista ja saatiin runsaasti tietoa ihmisen liikkumistottumuksista. Samalla teemalla toteutettuun verkkokyselyyn vastasi yli 500 lahtelaista ja kyselyllä saatiin 6500 paikannusta.

Lahden suunta -työn 2017–2020 luonnos on ollut nähtävillä 2.5.–3.6.2019 välisenä aikana. Luonnosvaiheen ratkaisuja on esitelty sidosryhmille keväällä 2019. Asukkaille järjestettiin toukokuussa kaksi esittelytilaisuutta. Iltatilaisuus oli 9.5 Nastopolin auditoriossa. Lisäksi oli mahdollista tavata työn valmistelijoita Museokioskilla 15.5. Luonnoksesta saatiin määräaikaan mennessä 13 viranomaislausuntoa ja 78 mielipidettä. Mielipiteistä 13 tuli erilaisilta yhdistyksiltä tai järjestöiltä.

Pyöräilyn tavoiteverkkoluonnos oli kommentoitavana erillisen karttakyselyn kautta luonnosvaiheen nähtävillä olon aikana 9.5.–3.6.2019. Karttakyselyyn osallistui 236 henkilöä, joilta saatiin 501 karttavastausta. Lisäksi ehdotusvaiheessa on tammikuussa 2020 kerätty karttapohjaisen kyselyn kautta asukkailta kommentteja kaupunkipyöräjärjestelmän suunnittelutyötä varten. Samoin Lahden keskustan asukasverkolle (’Lahen keskusta-asukkaat’ -ryhmä) sekä joillekin keskustan sidosryhmille ja keskeisille ammattialoille suunnatulla karttakyselyllä on kerätty tietoa Lahden keskustan turvallisuuskokemuksista ja ajatuksia niiden parantamiseksi. Ehdotusvaiheessa Arjen paikat ja reitit kyselyaineistosta tehtiin vielä jatkoanalyysyjä, jotka on esitelty Arjen paikat ja reitit tulokatsauksessa.

Viranomaisyhteistyö

Viranomaisyhteistyö järjestetään erikseen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma toimitettiin Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskuksille tiedoksi. Lahden suunta 2017-2020 -työstä on järjestetty tavoitevaiheessa 12.10.2017 maankäyttö- ja rakennuslain mukainen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §). Lahdessa tehdään aktiivisesti työtä liikenneturvallisuuden eteen. Lahdessa toimii liikenneturvallisuusryhmä, jossa on eri liikkujaryhmien ja viranomaisten edustajia.

Lahden suunta -työn luonnoksesta pyydettiin viranomaisilta lausunnot, jotka otettiin huomioon vaikutusten arvioinnissa ja ehdotuksen laadinnassa. Lahden suunta -työn ehdotuksesta pyydetään myös lausunnot.

Jatkuvassa prosessissa myös viranomaisyhteistyö on jatkuvaa. Lahden suunta -työn sisällöistä käytävä keskustelu painottuu kuitenkin prosessin tavoite- ja luonnosvaiheisiin sekä vaikutusten arviointiin. Mikäli ehdotusvaiheessa nousee esiin uusia selvityksiä vaativia suunnittelukysymyksiä, ne kirjataan suunnitteluasiakirjoihin ja siirretään Lahden suunta -työn seuraavalle kierrokselle 2021-2025.

ARVIINTISUUNNITELMA (MRL 9§, MRA 1§)

Lahden suunta -työn tavoitteiden arviointi

Tavoitteet Lahden suunta -työlle 2017-2020 asetettiin yhteistyössä osallisten kanssa syksyn 2017 aikana maankäyttö- ja rakennuslain kaavoille asettamien sisältötavoitteiden¹, valtakunnallisten

¹ Maankäyttö- ja rakennuslaki 1 §, 5 §, 39 §, 54 §; www.finlex.fi

alueidenkäyttötavoitteiden² sekä Lahden strategian pohjalta. Lahden suunta -työ on strategiaa toteuttava hanke. Tavoitteita arvioitiin yhteistyössä kaikkien osallisten kanssa suhteessa toisiinsa ja pyrittiin tunnistamaan mahdolliset ristiriidat, jotta niihin voidaan suunnittelussa etsiä ratkaisuja.

Tavoitteiden asettamiseksi kesän 2017 aikana laadittiin liikkumisen nykytilan kartoituksen pohjaksi erilaisia tulevaisuuksia ja mahdollisia tavoitteita kuvittavia skenaarioita, jotka auttoivat arvioimaan tavoitteita. Skenaarioiden laatimisen tarkoituksena oli kuvittaa ja konkretisoida erilaisia tulevaisuuden polkuja: mitä tarkoittaa käytännössä ja ihmisten arjessa, jos tavoittelemme tietynlaista tulevaisuutta? Kuvitettujen tulevaisuuskuvioiden pohjalta käytiin sidosryhmien ja asukkaiden kanssa keskustelua yhteisestä tulevaisuudesta jonka pohjalta muodostettiin syksyllä vuorovaikutteisesti sidosryhmien kanssa yhteinen visio ”Kokonaisuus haltuun” ja tavoitteet, jotka konkretisoivat asetettua visiota. Tavoitteiden mukaisessa Lahdessa liikkuminen on sujuvaa ja kestävä, kävely ja pyöräily ovat houkuttelevia vaihtoehtoja ympäri vuoden, keskusta-alueilla autoliikennettä ja pysäköintiä rajoitetaan, logistiikan uudet ratkaisut rauhoittavat keskustaa ja joukkoliikenne on houkuttelevaa.

Keväällä 2015 saatiin runsaasti palautetta yleiskaavaehdotuksesta. Osaan palautteesta vastattiin, että asiaan palataan tulevilla yleiskaavakierroksella. Tämä asialista on ollut myös mukana tavoitteiden valmistelussa.

Tavoitteet esiteltiin luonnoksena päättäjille ja yhteistyötahoille ennen kaupunginvaltuuston päätöstä. Osallisilla on mahdollisuus antaa palautetta tavoitteista verkkokyselyn kautta 20.10. – 5.11.2017. Kaupunginvaltuusto päätti Lahden suunta -työn tavoitteista 15.1.2018.

Palautetta tavoitteista kerättiin lisäksi Arjen paikat ja reitit -tapahtumien yhteydessä huhtikuussa 2018 tavoitteiden tarkistamistarpeen arvioimiseksi uuden strategiatyön vuoksi.

Lahden suunta -työn vaikutusten arviointi

Lahden suunta -työssä syntyvien suunnitelmien – yleiskaavan ja kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelman – vaikutuksia arvioidaan suhteessa tavoitteisiin yhteistyössä osallisten kanssa. Vaikutuksia pyritään tunnistamaan jo tavoitteiden valmistelun yhteydessä vuoden 2017 aikana. Arviointia tehdään suunnittelutyön kuluessa luonnosvaiheessa vuonna 2018 ja systemaattisesti ulkopuolisena asiantuntijatyönä ehdotusvaiheessa vuonna 2019. Vaihtoehtoisia ratkaisuja verrataan toisiinsa, voimassa olevaan yleiskaavaan, muihin aiempiin suunnitelmiin ja nykytilanteeseen.

Vaikutusten arviointi toteutettiin 1.6-31.10.2019 monialaisena ja vuorovaikutteisena asiantuntija-arviointina. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnettiin selvitys- ja lähtötietojen lisäksi viranomaisten lausuntoja, osallisten tuottamaa tietoa, mielipiteitä ja kommentteja. Vaikutusten arvioinnin näkökulmina olivat Lahden suunta -työn liittyvät kuusi keskeistä pääteemaa: hyvinvointi, kaupunkitalous, kestävä liikkuminen, kulttuuriympäristöt ja maisema, ekosysteemipalvelut sekä ilmastovaikutusten arviointi. Vaikutusten arviointi käynnistyi yhteisellä seminaaripäivällä 7.6.2019 ja lopetusseminaari järjestettiin 11.9.2019. Seminaaripäivien kautta vaikutusten arviointiin osallistui kattava joukko eri sidosryhmien edustajia. Asiantuntijoiden lausunnot on koottu yhdeksi raportiksi Lahden suunta -työn 2017-2020 liitteeksi. Luonnosvaiheen palautteissa metsätalusteema nousi vahvasti esiin ja tämän vuoksi laadittiin erillinen tarkastelu vaikutuksista metsätalouteen ja käytiin neuvotteluja metsätoimijoiden kanssa yleiskaavan kaavaratkaisuista virkistykseen ja metsätalouden tarpeiden yhteensovittamiseksi. Lisäksi osana Lahden kaupungin erillistä tutkimushanketta Lahden suunta -työn luonnosvaiheen aineistot on auditoitu kävelyn ja pyöräilyn edistämisen ja turvallisuuden parantamisen näkökulmasta.

---

² Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet; <https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B67CD97B8-C4EE-4509-BECO-AF93F8D87AF7%7D/133346>

Lahden suunta -työn seuranta ja arviointi

Lahden suunta -työn tavoitteet ovat pitkällä tulevaisuudessa, mutta niiden toteutumista seurataan valtuustokausittain. Yleiskaava ja kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelma ilmaisevat strategisen tason tahtotilan siitä, mihin suuntaan yhdyskuntarakennetta, kaupunkiympäristöä ja liikkumista kehitetään. Valtuustokaudelta toiselle jatkuvassa suunnitteluprosessissa on tarpeen seurata, vievätkö suunnitelmat toteutuessaan kaupunkia oikeaan suuntaan.

Yleiskaavan osalta kehitystä on seurattu vuodesta 2012 lähtien Suomen ympäristökeskuksen kehittämien kestävä kaupunkiseudun mittareiden avulla (esimerkiksi osuus asukkaista, jotka asuvat alle 500 m etäisyydellä lähikaupasta). Kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelman seuranta varten mukaan otetaan liikkumista ja ohjelman eri toimenpiteiden toteutumisen astetta kuvaavia mittareita. Seurannan tuloksena syntyy aikasarja, josta voidaan nähdä, onko kaupunki kehittynyt strategisten tavoitteiden mukaisesti. Seurantaraportti on päättäjien käytössä strategian laadinnassa.

LAHDEN SUUNTA 2017-2020 –TYÖN TEKIJÄT

Yleiskaavan ja kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelman sisällön tuottamiseen osallistuu suuri joukko ihmisiä: asukkaita, viranomaisia, asiantuntijoita ja eri intressiryhmien edustajia. Päätöksentekoon menevät aineistot valmistellaan yleiskaavan osalta Kaupunkiympäristön palvelualueen maankäyttö ja aluehankkeet yksikössä ja kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelman osalta Kaupunkiympäristön palvelualueen liikennesuunnittelun yksikössä. Tekninen ja ympäristölautakunta asettaa luonnosvaiheen aineistot nähtäville, kaupunginhallitus ehdotusvaiheen aineistot ja kaupunginvaltuusto päättää niiden hyväksymisestä.

Yleiskaavatyöstä vastaa yleiskaava-arkkitehti Johanna Sääksniemi. Yleiskaavatyötä tukemaan ja ohjaamaan on nimetty työryhmä, joka kokoontuu kerran kuussa. Kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelman koordinoimisesta vastaa projektipäällikkö Anna Huttunen ja ohjelmalla on oma työryhmänsä. Yleiskaavatyöllä ja kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelmalla on yhteinen Lahden suunta ohjausryhmä, joka kokoontuu kerran kuussa. Julkisten palveluiden palveluverkkoa suunnitellaan palveluverkon suunnitteluryhmässä. Kaikki ryhmät ovat kaupunkitasoisia ja niissä on ihmisiä eri palvelualueilta.

Lahden suunta -työtä tekevien eri ryhmien jäseniä (päivittyä)

Ahtiainen Anna-Kaisa, maankäytön asiantuntija / Uudenmaan ELY-keskus
Alho Olli, kaupunkikehitysjohtaja / Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut
Alm Sari, tutkimuspäällikkö / Konsernipalvelut
Autio Jukka, maankäyttöinsinööri / Kymp maankäyttö
Haverinen Pia, erityisasiantuntija / Osallisuus ja hyvinvointipalvelut
Heikkinen Matti, liikenneinsinööri / Kymp kunnallistekniikka
Heikkinen Sonja, liikennejärjestelmäasiantuntija / Uudenmaan ELY-keskus
Helander Risto, kehitysinsinööri / Lahden tilakeskus
Helminen Juha, kaupungingeodeetti / Kymp maankäyttö
Honkanen Petri, maankäytön johtaja / Kymp maankäyttö
Huttunen Anna, projektipäällikkö / Kymp kunnallistekniikka
Järveläinen Juhani, hulevesi-insinööri / Kymp rakennus- ja ympäristövalvonta
Kajander Sami, paikkatietoinsinööri / Kymp maankäyttö
Karevaara Katja, suunnittelija / Konsernipalvelut
Karvinen-Jussilainen Anne, kaupunginarkkitehti / Kymp maankäyttö
Karu-Hanski Tiina, ympäristönsuojelusihteeri / Kymp rakennus- ja ympäristövalvonta
Kempainen Milja, joukkoliikennesuunnittelija / Kymp kunnallistekniikka

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Kilponen Lassi, vastuualuejohtaja / Sivistyksen palvelualue, perusopetuspalvelut
Kokkonen Päivi, tutkimus- ja kehittämispäällikkö / Konsernipalvelut
Koponen Katianne, kestävän kehityksen koordinaattori / Sivistyksen palvelualue
Kujala Kirsi, kaupunginpuutarhuri / Kymppikunnallistekniikka
Kuronen Risto, tulosityksiköpäällikkö / Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä
Laitinen Tarja, ympäristölupapäällikkö / Kymppirakennus- ja ympäristövalvonta
Lastikka Mika, katupäällikkö / Kymppikunnallistekniikka
Lindfors Jukka, kaupungininsinööri / Kymppikunnallistekniikka
Lehmuskoski Markus, kaavoitusarkkitehti / Kymppimaankäyttö
Malin Ismo, vesiensuojelupäällikkö / Kymppirakennus- ja ympäristövalvonta
Marjamäki Emma, ympäristökasvattaja / Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut
Martikainen Jaana, vt.aluesuunnittelujohtaja / Päijät-Hämeen liitto
Mero Pauli, tutkija / Konsernipalvelut
Miettinen Leena, palvelupäällikkö / Sivistyksen palvelualue, varhaiskasvatuspalvelut
Mäkilä Aino, projektisuunnittelija / Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut
Niemi Maria, joukkoliikennesuunnittelija / Kymppikunnallistekniikka
Niskanen Riitta, tutkija / Sivistyksen palvelualue, kaupunginmuseo
Niskanen Riitta, projektipäällikkö / Kymppimaankäyttö
Ojala Elina, ympäristöjohtaja / Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut
Peltonen Petri, suunnitteluinsinööri / Kymppimaankäyttö
Permanto Timo, ympäristönsuojelusuunnittelija / Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut (eläkkeelle 2019)
Pirttilä Leena, rakennuttajapäällikkö / Lahden tilakeskus
Riihelä Asko, luonnonsuojeluvalvoja / Kymppirakennus- ja ympäristövalvonta
Rosberg-Airaksinen Eira, kestävän kehityksen koordinaattori / Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut
Rönkä Anu-Liisa, viestintäsuunnittelija / Viestintäpalvelut
Saarela Matti, aluepäällikkö / Sivistyksen palvelualue, perusopetuspalvelut
Saari Henrik, vuorovaikutussuunnittelija / Kymppimaankäyttö
Salomaa Iiris, fysioterapeutti / Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä
Sieppi Päivi, ympäristöneuvontapäällikkö / Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut
Silvast Maria, maisema-arkkitehti / Kymppimaankäyttö
Simanainen Timo, museojohtaja / Sivistyksen palvelualue, kaupunginmuseo
Sivonen Markku, rakennuslupapäällikkö / Kymppirakennus- ja ympäristövalvonta
Suhonen Katja, joukkoliikennepäällikkö / Kymppikunnallistekniikka, LSL
Suokas Sanna, yleiskaavoittaja / Kymppimaankäyttö
Suvisilta Jaana, palvelujohtaja / Konsernihallinto
Särkkä Anna-Maaria, metsäpäällikkö / Kymppikunnallistekniikka
Sääksniemi Johanna, yleiskaava-arkkitehti / Kymppimaankäyttö
Tiittanen Riku, toimistoinsinööri / Kymppikunnallistekniikka
Tikkala Jaakko, suunnitteluinsinööri / Kymppimaankäyttö
Tolvanen-Valkeapää Tarja, suunnitteluinsinööri / Kymppikunnallistekniikka
Tuhkanen Jani, projekti-insinööri / Kymppikunnallistekniikka
Turunen Heikki, lukiojohtaja / Sivistyksen palvelualue, lukiokoulutuspalvelut
Ukkonen Markku, kehittämisasiantuntija / Konsernipalvelut
Unelius Jari, liikuntapaikkavastaava / Sivistyksen palvelualue, liikuntapalvelut
Uronen Carita, suunnitteluinsinööri / Kymppimaankäyttö
Vauramo Saara, ympäristöjohtaja / Elinvoima- ja kilpailukykypalvelut

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeetAskonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Lisätietoja yleiskaavoituksesta ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmasta antavat:

Johanna Sääksniemi, yleiskaava-arkkitehti
gsm. 050 518 4445
email johanna.saaksniemi@lahti.fi

Sanna Suokas, yleiskaavoittaja
gsm. 044 769 8640
email sanna.suokas@lahti.fi

Anna Huttunen, projektipäällikkö
gsm. 044 482 6176
email anna.huttunen@lahti.fi

Asiakaspalvelu
Lahti- Piste
Kauppakeskus Trio
2. krs Vesku-Aukio
Aleksanterinkatu 18
15140 Lahti

www.lahti.fi/lahdensuunta

www.lahti.fi/yleiskaava

www.lahti.fi/kaavoitus

#lahdensuunta

@LahtiKymp

@Lahdenkaupunki

Lahdessa 11.5.2020

Johanna Sääksniemi, yleiskaava-arkkitehti
Lahden ajankohtaiset hankkeet

[www.lahtiudistuu.fi](http://www.lahti.fi/lahtiudistuu.fi)

Tietoa kaavoituksesta ja kaavoituskatsaus

<http://www.lahti.fi/kaavoitus>

Lahden suunta -työn kotisivu

www.lahti.fi/lahdensuunta

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

LAHDEN SUUNTA -TYÖN ETENEMINEN JA AIKATAULU

Lahden suunta 2017-2020 työn eli yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman hyväksyy kaupunginvaltuusto. Tavoitteellinen aikataulu, mikäli Lahden suunnasta 2017-2020 ei jätetä muistutuksia tai valiteta, on esitetty seuraavassa.

2017 **1 ALOITUSVAIHE: TYÖN TAVOITTEET**

1 Yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman vireilletulosta on ilmoitettu kaavoituskatsauksessa 21.2.2017. Laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja asetetaan se nähtäville. Järjestetään skenaariotyöpajoja sidosryhmille työn tavoitteiden määrittelemiseksi. Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteet valmistellaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi yhteistyössä osallisten kanssa.

Osallistuminen

Lahden suunta -työtä varten on avattu ePalautte-kanava, joka on käytössä koko työn ajan ideoiden ja kommenttien jättämistä varten. ePalautteeseen pääsee www.lahti.fi/lahdensuunta -sivun kautta (asiointi ja palaute -osio). Osalliset voivat lausua mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kirjallisesti tai suullisesti koko työn ajan. Mielipiteen voi jättää sähköpostilla suoraan työstä vastaaville ihmisille (yhteystiedot asiakirjan lopussa).

2018- 2019 **2 LUONNOSVAIHE**

2 Luonnosvaiheessa laaditaan selvityksiä, ideoidaan suunnitelmavaihtoehtoja ja arvioidaan niitä yhteistyössä asukkaiden ja yhteistyökumppanien kanssa. Työhön voi osallistua työpajoissa ja sähköisillä välineillä. Tekninen ja ympäristölautakunta päättää luonnoksen nähtäville asettamisesta. Luonnos tulee nähtäville Lahti-pisteeseen (Kirkkokatu 31, pääkirjaston aula) ja Lahden suunta -verkkosivuille. Yleisötilaisuuksista ilmoitetaan paikallisissa sanomalehdissä, kaupungin verkkosivuilla www.lahti.fi sekä Facebook- ja Twitter-tileillä.

Osallistuminen

Osalliset voivat lausua yleiskaavaluonnoksesta mielipiteensä kirjallisesti tai suullisesti maankäyttö ja rakennuslain 62§ mukaisesti. Myös muiden Lahden suunta -työssä syntyvien asiakirjojen kommentointiin on mahdollisuus. Mielipiteen voi jättää **ePalautteena** tai sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. ePalautteeseen pääsee www.lahti.fi/lahdensuunta -sivun kautta (asiointi ja palaute -osio). Tarvittavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä pyydetään lausunnot. Annetut mielipiteet ja lausunnot julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

2019-
2020

3 EHDOTUSVAIHE

Lahden suunta -työn ehdotusvaiheessa laaditaan yleiskaavaehdotus luonnosvaiheessa tehdyn yhteistyön pohjalta. Kaavaehdotus ja muut Lahden suunta -työssä syntyvät aineistot esitellään asianomaisille lautakunnille ja jaostoille. Kaupunginhallituksen päätöksellä yleiskaavaehdotus asetetaan nähtäville vähintään 30 vuorokaudeksi Lahti-Pisteeseen (Kauppakeskus Trio 2. krs Vesku-Aukio, Aleksanterinkatu 18, Lahti) sekä kaupungin verkkosivuille. Nähtävillä olosta kuulutetaan Etelä-Suomen sanomissa, Uusi Lahti -lehdessä, Nastola-lehdessä ja kaupungin verkkosivuilla sekä ilmoitustaululla. Nähtävillä olon jälkeen kaavan laatija valmistelee vastineet mahdollisiin muistutuksiin. Jos muistutukset eivät aiheuta ehdotukseen olennaisia muutoksia, kaava etenee vastineineen hyväksymisvaiheeseen. Muussa tapauksessa kaupunginhallitus asettaa muutetun kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville.

Osallistuminen

Osalliset voivat jättää kaavaehdotuksesta kirjallisen muistutuksen nähtävillä olon aikana. Muistutus osoitetaan kaupunginhallitukselle, ja sen voi toimittaa Lahti-pisteeseen tai sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. Muistutuksen tehneille lähetetään perusteltu vastaus. Lausuntoja pyydetään tarvittavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, mikäli kaava on oleellisesti muuttunut luonnosvaiheesta. Muistutukset julkaistaan nimineen kaupungin verkkosivuilla.

2020

4 HYVÄKSYMISVAIHE

Kaupunginhallitus käsittelee yleiskaavaehdotuksen ja Lahden suunta -työssä syntyneet muut asiakirjat sekä mahdolliset muistutukset vastineineen. Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle kaavan hyväksymistä. Kaupunginvaltuusto hyväksyy ehdotuksen. Hyväksymispäätöksestä lähetetään tieto, muistutuksen tehneille ja viranomaisille.

Osallistuminen

Osalliset ja kunnan jäsenet voivat valittaa kaupunginvaltuuston päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän valitusaikana. Hallinto-oikeuden päätöksestä on mahdollisuus valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

2020

5 VOIMAANTULO

Yleiskaava saa lainvoiman noin 1,5–2 kuukauden kuluttua kaupunginvaltuuston päätöksestä, mikäli kaavasta ei valiteta. Kaava kuulutetaan lainvoimaiseksi paikallisissa sanomalehdissä, kaupungintalon ilmoitustaululla ja kaupungin verkkosivuilla www.lahti.fi.

Muut Lahden suunta -työssä syntyvät asiakirjat ja ohjelmat eivät saa oikeusvaikutuksia siten kuin yleiskaava, joka on lakisääteinen suunnitelma.

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeetAskonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tehdyt tarkistukset

Tavoitevaiheen viranomaisneuvottelun 12.10.2017 jälkeen tehdyt tarkistukset:

- Osallisten listaan korjattu Länsi-Suomen sotilasläänin esikunta → puolustusvoimat

Luonnosvaiheessa 9.4.2019 tehnyt tarkistukset:

- Lahden suunta -työn prosessin vaiheita päivitetty toteutuneiden vaiheiden mukaan. Lisätty mm. tietoja pidetyistä vuorovaikutustilaisuuksista.
- Päivitetty Lahden strategian 2030 tiedot
- Päivitetty strategisten suunnitelmien lista
- Päivitetty Lahden läntisten osien osayleiskaava hyväksymistä koskevat tiedot
- Päivitetty Uudenkylän osayleiskaavan hyväksymistä koskevat tiedot
- Täydennetty tiedot voimassa olevien osayleiskaavojen kumoutumisesta uuden yleiskaavan Y-203 voimaantulon myötä
- Päivitetty liikkumisen nykytilan kuvaus toteutuneiden vaiheiden ja joukkoliikenteen runkoverkkouudistuksen mukaisesti
- Päivitetty tiedot Lahden suunta -työn tavoitteista
- Päivitetty Lahden suunta -työtä varten tarvittavan tiedon lista laadittujen selvityksen mukaan
- Päivitetty tietoja osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta, sekä viranomaisyhteistyöstä
- Päivitetty Lahden suunta -työn tavoitteiden arviointi
- Päivitetty Lahden suunta -työn 2017-2020 tekijät
- Päivitetty lisätietojen antajien yhteystiedot
- Täsmennetty luonnosvaiheen osallisuuden keinot aikatauluun
- Päivitetty Lahden suunta -työhön liittyvä päätösvalta organisaatiouudistuksen vuoksi

Ehdotusvaiheessa 11.5.2020 tehnyt tarkistukset:

- Lahden suunta -työn prosessin vaiheita päivitetty toteutuneiden vaiheiden mukaan. Lisätty mm. luonnosvaiheen nähtävilläolotieto.
- Päivitetty Lahden päästövähennystavoite.
- Päivitetty strategisten suunnitelmien lista
- Päivitetty Lahden suunta -työtä varten tarvittavan tiedon lista laadittujen selvityksen mukaan
- Päivitetty tietoja osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta, sekä viranomaisyhteistyöstä
- Päivitetty tietoja työn vaikutusten arvioinnista
- Päivitetty Lahden suunta -työn 2017-2020 tekijät
- Päivitetty Lahti-Pisteen yhteystiedot
- Päivitetty Lahden suunta -työhön liittyvä päätösvalta organisaatiouudistuksen vuoksi
- Päivitetty aikataulu ja hyväksymisvaiheen kuulemiseen liittyvät tiedot.

LAHDEN SUUNTA

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet

Askonkatu 2
15100 Lahti

Puh. 03 814 11

kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi/lahdensuunta

Y-0149669-3